

"Посилення російського імперського наступу на Україну в 1907-1913 рр.":

З розпуском II Державної думи настав час найреакційнішого політичного режиму, який позначився на всіх сферах суспільного життя країни. Оскільки до 1911р. прем'єр-міністром рос. уряду був П.Століпін, період жорсткого переслідування опозиції називався «столипінською реакцією».

Прояви:

1. Репресії проти учасників революційного руху, арешти та страти (страчували на шибеницях, які називали «столипінськими краватками» («столыпинский галстук»)).
2. **Боротьба царизму з українським національно-визвольним рухом**
 - Утворилися «**чорносотенні**» організації, які служили опорою самодержавства, виступали проти учасників укр. НВР, здійснювали єврейські погроми.
У березні 1908 року в Києві був створений чорносотенний **клуб російських націоналістів**, який мав на меті протидіяти польському тискові й українофільству.
 - З'явився новий документ, що суворо забороняв учителям спілкуватися з учнями рідною мовою навіть у позаурочний час.
 - **20 січня 1910 року** П. Століпін видав **спеціальний циркуляр**, що забороняв **будь-яку реєстрацію чужорідних, іноземних організацій, товариств і видавництв**. Українці, як і інші неросійські пригноблені народи країни, згідно зі столипінським циркуляром принизливо оголошувалися «іноземцями». їм заборонялося співати рідних пісень не тільки на концертах, а й на вулицях міст і сіл, декламувати вірші національних поетів.
 - У роки столипінської реакції було закрито товариство «Просвіта» та інші українські культурно-освітні клуби й організації, заборонено продавати українські книжки, навіть Євангеліє українською мовою, конфісковувалися твори Т. Шевченка, І. Франка, Лесі Українки.
 - **Справа Бейліса, 1911р.**

Щоб розколоти єдиний національно-визвольний фронт пригноблених народів, царський уряд намагався поширити в Україні **антисемітські настрої**. Навесні 1911 року в печерах Бабиного Яру було знайдене тіло 13-річного Андрія Ющинського. І хоч поліція дуже швидко виявила вбивць (кримінальних злочинців), члени російських чорносотенних організацій поширювали чутки, ніби це зробили євреї для одержання християнської крові на Великдень. За підозрою в скоєному злочині був заарештований Мендель Бейліс. Судовим процесом **самодержавство намагалось спричинити єврейські погроми**. «Справа Бейліса» закінчилася резонансним судовим процесом у Києві.

На захист М. Бейліса виступила передова демократична громадськість України й Росії. Гнівні слова протесту проти провокацій царизму висловили М. Грушевський, А. Шептицький, С. Сфремов, В. Короленко та багато інших відомих діячів. Присяжні, серед яких була більшість українців, виправдали М. Бейліса, і царський суд змушений був звільнити його.

3. Український НВР в умовах столипінської реакції

А) Утворення Товариство українських поступовців (ТУП)

- ТУП було створено у **1908 р.** як міжпартійний політичний блок українських ліберальних діячів
- Лідерами ТУП були **М. Грушевський, С. Ефремов, Є. Чикаленко**.

- Товариство обстоювало **конституційно-парламентський** шлях боротьби за українську справу й залишалося в умовах столипінського режиму єдиною легальною українською організацією.
- Своїми найближчими завданнями тупівці вважали українізацію освіти, діяльності громадських установ, суду й церкви, у перспективі – **здобуття автономії**.
- Політичну лінію Товариства проводила газета «Рада» (виходила коштом Є.Чикаленка).
- Незважаючи на репресії з боку влади, українське студентство **вийшло в березні 1914 року на масову маніфестацію під жовто-блакитними прапорами**. Щоб відзначити 100-річчя від дня народження Т.Г.Шевченка. Для розгону демонстрантів були використані загони поліції й козаків. Застосування сили означало, що український національний рух став масовим, і його не можна було стримати ні розчерком пера, ні козацьким нагаєм.